

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) เพื่อศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูจำแนกตามลัทธิทั้ง 4 ลัทธิ คือ ลัทธิจิตนิยม (Idealism) ลัทธิสัจนิยม (Realism) ลัทธิปฏิบัตินิยม (Pragmatism) และลัทธิอภิปภานิยม (Existentialism) การศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูนั้น จะศึกษาทั้งในส่วนรวมและส่วนย่อย ซึ่งจำแนกกลุ่มโดยอาศัยตัวแปรดังนี้ คือ เพศ อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่และสาขาวิชาที่สอน นอกจากนั้นยังมุ่งเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูระหว่างกลุ่มย่อย ซึ่งจำแนกตามตัวแปรดังกล่าวด้วย ซึ่งจะได้อธิบายถึงวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้ คือ

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือ
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ อาจารย์วิทยาลัยครูที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2526 จากวิทยาลัยครูทั่วประเทศจำนวน 36 แห่ง ซึ่งมีจำนวน 5,462 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยสุ่มมาแห่งละ 15 คน หรือประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนอาจารย์ทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 540 คน

การสร้างเครื่องมือ

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา ซึ่งมีส่วนประกอบ 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ มีจำนวนข้อคำถามในส่วนนี้ 6 ข้อ ซึ่งถามข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ และสาขาวิชาที่สอน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา 4 ลักษณะ คือ จิตนิยม สัจนิยม ปฏิบัตินิยม และอรรถิภาวนิยม เป็นแบบสำรวจที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าของ ลิกเคิร์ต (Likert Scale) มีระดับการประเมิน 4 อันดับ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อ จำแนกเป็นลักษณะ 15 ข้อ ข้อคำถามทั้งหมดของแต่ละลักษณะจะประกอบด้วยหลักการทางปรัชญาและหลักการทางการศึกษา ข้อคำถามทั้ง 60 ข้อ จะเรียงสลับปะปนกันไป โดยผู้ตอบจะไม่ทราบว่าข้อคำถามแต่ละข้อเป็นแนวคิดทางปรัชญา ลักษณะใด จึงได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อคำถามในแบบสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา

ลักษณะ	เลขที่ข้อคำถาม
จิตนิยม	1, 3, 7, 11, 13, 14, 19, 20, 33, 35, 36, 42, 43, 52, 59
สัจนิยม	4, 10, 12, 17, 21, 23, 26, 31, 37, 39, 45, 50, 58, 60
ปฏิบัตินิยม	2, 5, 9, 16, 22, 25, 29, 34, 40, 44, 47, 48, 49, 51, 55
อรรถิภาวนิยม	6, 8, 15, 18, 24, 27, 28, 30, 32, 38, 41, 46, 54, 56, 57

การตรวจให้คะแนนแต่ละฉบับจะพิจารณาให้คะแนนตามระดับการประเมินค่า
ดังนี้

เห็นควยอย่างยิ่ง	ให้	4	คะแนน
เห็นควย	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นควย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นควยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาขึ้นโดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

ก. ศึกษาความรู้ในคำปรัชญาทั่วไป ปรัชญาการศึกษา ศึกษาวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของบุคคล จากเอกสารตำราและผลงานวิจัย

สำหรับเครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางเพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่แบบสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของรอสส์ (The Ross Educational Philosophy Inventory (REPI)) ซึ่งสร้างโดย โคลวินส์ รอสส์ (Calvin Ross) และ แบบทดสอบแนวคิดทางปรัชญาของลอรี (Laury's Test of Educational Philosophy (The TEP)) ซึ่งสร้างโดย ลอรี เดวิด แพททริก (Laury David Patrick) และแบบสำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาซึ่งสร้างโดย สมพงษ์ สิงห์พล

ข. หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาขึ้นทั้งหมด 25 ข้อ ซึ่งข้อคำถามในแต่ละลัทธิได้สร้างขึ้นโดยมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นหลักการทางปรัชญา ซึ่งประกอบด้วยอภิปรัชญา (Metaphysics) ญาณวิทยา (Epistemology) และคุณวิทยา (Axiology) และส่วนที่สองเป็นหลักการทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Goal of Education) เนื้อหาทางการศึกษา (Matter of Education) และวิธีการทางการศึกษา (Manner of Education) โดยที่ข้อคำถามที่ตั้งขึ้นในแต่ละลัทธินั้นจะต้องตั้งขึ้นจากแนวคิดของแต่ละลัทธิที่มีความแตกต่างกันกับลัทธิอื่น ๆ หลังจากนั้นจึงได้นำแบบสำรวจ

นั้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขทั้งในค่านเนื้อหาและภาษา

ค. ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรงค่านเนื้อหา (content validity) ของแบบสำรวจ โดยผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางปรัชญาการศึกษา 10 ท่าน ทำการพิจารณาตัดสินข้อความที่ทั้งขึ้นเป็นข้อความแต่ละข้อความว่าจะสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้หรือไม่ พร้อมทั้งขอให้เสนอแนะเพิ่มเติมด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน ประกอบด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร. สิทธิ บุตรอินทร์ ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร. บุญย นิลเกษ ภาควิชามนุษย์สัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ สันธิ บางยี่ขัน ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อุดม บัวศรี ภาควิชามนุษย์ศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ปรีดีคิดถก ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมบูรณ์ พรหมภาพ ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุภร ศรีแสน ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

ศาสตราจารย์ ดร. อำนวย ทะพิงค์แก อธิการบดี วิทยาลัยพยาบาล จังหวัดเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ กิรติ บุญเจือ ภาควิชา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมร โสภณวิเศษรุ่งศ์ ภาควิชาพื้นฐานทั่วไป วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้วิจัยได้พิจารณาแก้ไขข้อคำถามของแบบสำรวจโดยอาศัยข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในที่สุดเหลือข้อคำถามในแต่ละลัทธิ ลัทธิละ 15 ข้อ รวมทั้งลัทธิเป็นข้อคำถามทั้งหมด 60 ข้อด้วยกัน

ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับอาจารย์วิทยาลัยครูเพชรบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ท่าน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยง (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ของ ลี เจ. ครอนบาค (Lee J. Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ใ้ค่าความเที่ยงของแบบสำรวจดังต่อไปนี้

จิตนิยม	0.82
ลัทธินิยม	0.77
ปฏิบัตินิยม	0.87
อรรถิภาวนิยม	0.82

โดยสรุปจะเห็นว่าค่าความเที่ยงที่ได้มีค่ามากกว่า 0.65 ซึ่งถือว่าเป็นขนาดความเที่ยงที่พอจะยึดถือได้สำหรับการวัดขนาดความเที่ยงที่เป็นกลุ่ม¹

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 12 พฤศจิกายน 2526 ถึงวันที่ 18 มีนาคม 2527 ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการส่งแบบสำรวจทางไปรษณีย์ไปยังอาจารย์วิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั้ง 36 แห่ง ที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่าง โดยผ่านไปยังวิทยาลัยครูดังกล่าวและขอความอนุเคราะห์วิทยาลัยครุนั้น ๆ แจกแบบสอบถามให้กับอาจารย์ที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างและเก็บรวบรวมส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

¹ ประคอง กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์
(กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2525) หน้า 65.

ด้วย ในการดำเนินการครั้งนี้ได้คัดเลือกดำเนินการตามแบบราชการ โดยผู้วิจัยได้ขอให้บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีหนังสือราชการเพื่อขอความอนุเคราะห์กรมการฝึกหัดครูออกหนังสือราชการเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั้ง 36 แห่ง ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ส่งแบบสำรวจไปยังวิทยาลัยครูทั้ง 36 แห่ง แห่งละ 15 ชุด เป็นจำนวนทั้งหมด 540 ชุด ได้รับคืนมา 518 ชุด คิดเป็นร้อยละ 96.08 ของจำนวนแบบสำรวจที่ส่งคืนไปทั้งหมด ภายหลังได้ทำการตรวจสอบแล้วพบว่า แบบสำรวจที่มีความสมบูรณ์สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ได้ 512 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.41 ของจำนวนแบบสำรวจที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการตรวจให้คะแนนแบบสำรวจที่ได้รับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 512 ชุด มาคำนวณหาค่าต่าง ๆ ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอการวิเคราะห์โดยจำแนกออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสำรวจ จำแนกตามเพศ อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ และสาขาวิชาที่สอน วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครู ทั้งโดยส่วนรวมและส่วนย่อย ซึ่งจำแนกตามเพศ อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่และสาขาวิชาที่สอน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำมาจัดอันดับ นอกจากนั้นยังวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วย S-Method ของเซฟเฟ้ (Sheffe's Test for Multiple Comparisons) เมื่อพบว่าแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ภายหลังที่ได้วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในลัทธิปรัชญาแต่ละลัทธิได้แก่ จิตนิยม สัจนิยม ปฏิบัตินิยมและอภิปภานิยม ระหว่างอาจารย์วิทยาลัยครูที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ อายุ คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่และสาขาวิชาที่สอน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ตามความเหมาะสมของข้อมูลและใช้ S-Method ของเซฟเฟ้ (Sheffe's Test for Multiple Comparisons) เมื่อพบว่าแนวคิดทางปรัชญาของอาจารย์วิทยาลัยครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติภายหลังได้วิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย